

تازه‌های نگارش و نشر

معرفیهای گزارشی

﴿قرآن و حدیث﴾

● فرهنگنامه قرآنی ج ۴. جمعی از محققان. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۴)، ۴۷۵ ص، وزیری.

فرهنگ برابرهای فارسی واژه‌های قرآن کریم است براساس ۱۴۲ نسخه کهن که در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی نگهداری می‌شوند، واژه‌ها براساس هیئت کلمات آمده و در سپس برابرهایی که در ترجمه یادشده آمده است، ثبت شده است. این مجلد واژه‌های حرفهای (نسی) را دربر دارد. از چگونگی این فرهنگ پیشتر به تفصیل سخن رفته است. (ر. ک: آینه پژوهش، شماره ۲، ص ۲۰).

● الجمان فی تشبیہات القرآن. ابن نایقیا بغدادی. ترجمه سیدعلی میرلوحی. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۴)، ۵۸۱ ص، وزیری.

شیوه‌ی بیانی قرآن که به روزگار اوج بلاغت و گسترش شیوه‌های گوناگون بیانی رخ نمود و بر تمامت گونه‌های سخن

چیره گشت و بلیغان عرب را به عجز و اداشت، شیوه‌ای است منحصر به فرد در اوج فصاحت و ستیغ بلاغت.

قرآن شیوه‌های ارائه معانی در آن روزگار را به کار گرفت و به اوج رساند. یکی از آن گونه یعنی «تشبیه» در این نوشتار به گونه‌ای بس استوار و دقیق و با توجه به ادب عربی و شعور شاعران سامان یافته و عرضه شده است. ابن نایقیا بغدادی از ادیبان محدثان و عالمان بزرگ قرن پنجم هجری است. کتاب را دو تن از پژوهشیان بنام عرب تحقیق کرده و با مقدمه دراز دامن در شرح حال و چگونگی فکر و آثار ابن نایقیا بغدادی شیوه او در نگارش کتاب نشر داده‌اند. آقای میرلوحی با ترجمه امین این اثر، گامی سودمند در گسترش پژوهشهای قرآنی برداشته است.

● شرح و تفسیر لغات قرآن. جعفر شریعتمداری. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۴)، دوم، ۶۸۸ ص، وزیری.

جلد دوم شرح و تفسیر لغات قرآن به تفسیر لغات قرآن از ماده داب تا ماده ضیق براساس تفسیر فارسی نمونه پرداخته است. این کتاب کاربردهای هر لغت را در مجلدات مختلف تفسیر نمونه گردآوری و براساس آن لغت شرح و تفسیر می‌کند.

فراهم می آید و بررسی نهایی و تصحیح آن به عهده آقای صفاء الدین بصری است.

کلام و فلسفه

● **شرح المصطلحات الکلامیه**. جمعی از محققان. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳)، ۴۳۰ ص، وزیری.

در این مجموعه اصطلاحات کلامی بر پایه متون مهم کلامی شرح و فهرست شده است. اصطلاحها بر اساس الفبا تنظیم شده و آنگاه ذیل اصطلاحها تعریفها و توضیحا بر گرفته شده از متون کلامی را آورده اند و بدین سان افزون بر تبیین اصطلاحها و توضیح مفاهیم از طریق سنجش تعریفها و توضیحا می توان به چگونگی تطوّر معانی اصطلاحها دست یافت و نیز به چگونگی دیدگاهها گونه گونه در تعریفها و ...

● **شرح المصطلحات الفلسفیه**. جمعی از محققان. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۱۴)، ۴۸۵ ص، وزیری.

در این کتاب اصطلاحات فلسفی بر اساس متون مهم فلسفی گزارش شده است. محققان اصطلاحها را بر اساس الفباء تنظیم کرده و متن توضیحات بر گرفته شده از متون فلسفی را عیناً آورده اند.

این کتاب و مجموعه پیشین را محققان گروه کلام بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی تدوین کرده اند، سعیشان مشکور باد.

● **تاریخ اندیشه های کلامی در اسلام**. عبدالرحمن بدوی. ترجمه حسین صابری. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس، ۱۳۷۴)، ۲ ج، ۷۹۴+۵۴۵ ص، وزیری.

کتاب یادشده ترجمه ای است از اثر ارجمند پژوهشگر پرکار جهان اسلام، دکتر عبدالرحمن بدوی با عنوان «مذاهب الاسلامیین».

جلد اول ویژه اشاعره و معتزله است که پس از بحثی درباره کلام و چگونگی پیدایش و نامگذاری این دانش ابتدا به معتزله پرداخته شده است، همراه با بررسی طبقات معتزله، اصول فکری اعتزالیان، و آنگاه شرح حال و اندیشه های چهره های برجسته این جریان مانند: واصل بن عطاء، ابوالهذیل علاف، محمد بن عبدالوهاب جیبی و قاضی عبدالجبار همدانی. بخش دوم که پژوهشی است درباره اشاعره با بحث و بررسی درباره ابوالحسن اشعری بنیانگذار اندیشه اشعری گری آغاز می شود و

● **گفتار امیرالمؤمنین علی - علیه السلام**. سید حسن شیخ الاسلامی. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۷۴)، ۲ ج، ۱۶۵۱ ص، وزیری.

اثر حاضر مشتمل بر ترجمه فارسی و تبویت موضوعی کتاب غررالحکم و درر الکلم است. فراهم آورنده این اثر، نخست روایات کتاب غرر را به صورت موضوعی تبویت کرده و سپس ترجمه آنها را در ذیل صفحه آورده است. همه روایات اعرابگذاری شده و شماره روایات نیز طبق شرح آقاجمال خوانساری ضبط شده است. فهرست موضوعات کتاب در پایان جلد دوم آورده شده است.

فقه و اصول

● **معالم الأصول**. حسن بن زین الدین، شهید ثانی. (چاپ اول: قم، دارالفکر، ۱۳۷۴)، ۳۵۴ ص، وزیری.

بخش اصول از کتاب عظیم و ارجمند «معالم الدین» فقیه نامدار شیعه، شیخ حسن عاملی فرزند برومند شهید ثانی از کتابهای مشهور و درسی و متداول حوزه است و نیازی به معرفی ندارد. این کتاب را عالمان بسیار شرح کرده و دانشمندانی بدان حاشیه نوشته و در تبیین و توضیح مطالب آن تعلیقه هایی نگاشته اند. تعلیقه سلطان العلماء یکی از بهترین، گزیده نگارانه ترین و استوارترین تعلیقه های آن است که اکنون با تصحیح آقای محمدی نشر می یابد. فهرست کتاب بسیار کلی و مجمل است و مقدمه آن نیز بدون هیچ گونه اشاره مفید به دو بزرگوار پدیدآورنده این اثر. اما چاپ کتاب تمیز و صحافی آن خوب است.

● **نصوص الاقتصاد الاسلامی**. جمعی از محققان. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۴۱۴) [نشر ۱۴۱۶]، ۳۰۴ ص، وزیری.

این مجموعه به آهنگ گردآوری نصوص و متون پژوهشهای اقتصادی بر اساس قرآن، سنت و پژوهش فقیهان تألیف یافته است. پیشتر از چگونگی آن به هنگام نشر جلد اول سخن گفته ایم (ر. ک: آینه پژوهش، شماره ۲۰) و اینک جلد دوم آن که مشتمل بر مباحث «خمس و انفاق» است، نشر یافته است. همتی است بلند که چون پایان پذیرد، برای پژوهشهای اقتصادی بس مایه ارجمندی خواهد بود. یادآوری کنیم که این مجموعه با اشراف، محقق عالی قدر استاد محمد واعظ زاده خراسانی

با بحث درباره باقلاتی و دیگر چهره‌های برجسته این جریان مانند عبدالقاهر بغدادی، ادامه می‌یابد و با بحث و بررسی درباره اندیشه‌های امام الحرمین جوینی پایان می‌یابد.

جلد دوم با بحث از فرقه‌های باطنیه آغاز می‌شود و با بحث از اسماعیلیان و قرامطه ادامه می‌یابد و در بخش‌های بعدی به نصیری و دروزیان پرداخته می‌شود. کتاب بر رویهم دارای اطلاعات ارجمنندی است، بویژه بخش‌های پایانی جلد دوم، و ترجمه آن که برگردانی است یکدست و روان، گامی است بلند در شناخت مذاهب و فرق اسلامی.

● **الایمان والکفر فی الکتاب والسنة**. جعفر السبحانی. (چاپ اول: قم، مؤسسه الامام الصادق-ع، ۱۴۱۶)، ۲۳۲ ص، وزیری.

پژوهشی است سودمند درباره ایمان و کفر. مؤلف محقق پس از مقدمه‌ای کوتاه درباره موضوع کتاب و چرایی گزینش آن برای پژوهش، بحث را درباره ایمان از نگاه قرآن و حدیث، ایمان به لحاظ لغت و اصطلاح، آیا ایمان کاستی و افزونی می‌پذیرد، آیا عمل جزء ایمان است؟، آنچه باید بدان ایمان آورد، و ... آغاز کرده است. پس از مباحث یادشده، به تبیین و توضیح کفر پرداخته شده است، با این عناوین: مفهوم کفر و زمینه‌ها و اقسام آن، تکفیر و چگونگی آن، فرق بین اسلام و ایمان، لزوم فراگرفتن عقاید، در ضمن این بخش، بحثی سودمند درباره جاهل قاصر نیز آمده است شامل دفاع از باورهای دینی، نفاق و اقسام نفاق. مؤلف در خاتمه، دو رساله برای مجموعه افزوده است. (۱) درباره حضرت مسیح (ع) و با عناوین عیسی در پرتو کتاب و سنت و احادیث شیعه، (۲) جریان‌شناسی تفسیر‌نگاریها و با عناوین تفسیر به عقل، تفسیر به نقل.

● **البدعه**. جعفر السبحانی. (چاپ اول: قم، مؤسسه الامام الصادق-ع، ۱۴۱۶)، ۴۱۶ ص، وزیری.

پژوهشی است گسترده و دقیق درباره بدعت، مفهوم و تعریف، آثار و موارد آن. مؤلف ارجمند کتاب را در ده فصل سامان داده است. فصل اول گزارش نصوصی از قرآن و سنت درباره بدعت است. در فصل دوم بدعت به لحاظ لغت و اصطلاح بحث شده است. در فصل سوم از مفهوم دقیق بدعت و پایه‌های آن سخن رفته و در فصل چهارم از سیر تاریخی مشهود آن. فصل پنجم ویژه بدعت و انگیزه‌های آن است. در فصل ششم به تقسیمی که برخی از محققان عامه بدان اشاره

کرده‌اند و بدعت را به نیکو و زشت تقسیم کرده پرداخته و نشان داده است که بدعت به معنای مصطلح آن نمی‌تواند نیکو باشد. در فصل بعدی از ابعاد بدعت و خطوط و معیارهای کلی شناخت بدعت و مبارزه با بدعت سخن رفته و مواردی از مسائل عقیدتی و فقهی که بدعت پنداشته شده، به بحث گذاشته شده است و نیز مواردی که فی الواقع بدعت بوده ولی سنت تلقی شده‌اند.

● **امامت در پرتو کتاب و سنت**. شیخ مهدی سماوی. ترجمه حسین صابری و حمیدرضا آذری. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۷۴)، ۵۷۱ ص، وزیری.

کتاب در سه بخش به اثبات امامت در پرتو کتاب و سنت می‌پردازد. فصل مقدماتی آن به ضرورت وجود امام، چگونگی گزینش جانشینی پیامبر (ص)، زمینه‌های پیدایش انحراف و عوامل جعل و تحریف و ایجاد شبهات می‌پردازد و در فصل دوم نصوصی که از پیامبر (ص) بر اثبات امامت علی (ع) نقل شده، آمده و در فصل سوم نصوص قرآنی در این زمینه یادآور شده است. کتاب برای علاقه‌مندان اهل بیت (ع) و پویندگان مباحث کلامی، مفید است.

عرفان

● **نغمه‌های دل**. نعمت‌الله تابنده. (چاپ اول: مشهد، پاندا، ۱۳۷۴)، ۲۲۸ ص، رقعی.

کتاب در سه بخش تنظیم یافته است. در بخش نخست به نظم، پاسخهایی به پاره‌ای از سؤالات در حول و حوش مسایل عرفانی داده شده است. بخش دوم به تفسیر «نی» و اشعار مربوط به آن از مولوی می‌پردازد و بخش سوم اشعاری در زمینه مسایل عرفانی است.

● **دیدار با سیمرغ**. تقی پورنامداریان. (چاپ اول: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات، ۱۳۷۴)، ۳۰۴ ص، وزیری.

مجموعه‌ای است از هفت مقاله درباره عرفان، شعر و اندیشه عطار نیشابوری با این عناوین: شهود زیبایی و عشق الهی، سیمرغ و جبرئیل عطار و تجربه دیدار با خویش، عطار و رساله‌های عرفانی ابن سینا، سیری در یک غزل عطار، عقل و فلسفه از نظر گاه عطار، نگاه به داستان پردازی عطار.

● **هایکو**. ترجمه شهلا سهیل-مهوش شهاق. (چاپ اول: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۳)، ۱۰۸ ص، رقی.

کتاب به تفسیر چند قطعه شعر «هایکو» می‌پردازد که نوعی شعر ژاپنی است و تکیه آن بر طبیعت و بویژه فصول سال است. شعر «هایکو» کوتاه و نمادی است. این کتاب برای پژوهندگان ادبیات ژاپنی مفید است.

● **زندگینامه برندگان جایزه نوبل ادبیات**. مریم آقا شیخ محمد-سعید نوری نشاط. (چاپ اول: تهران، کویر، ۱۳۷۴)، ۴۶۰ ص، وزیری.

کتاب به شرح حال نوبل، وصیت‌نامه وی، شیوه اهدای جایزه وی، بی‌عدالتی در توزیع آن، ارائه آمار از برندگان، و زندگینامه برندگان جایزه می‌پردازد.

این کتاب برای علاقه‌مندان به ادبیات جهان و جویندگان شرح حال مشاهیر ادبی مفید است.

تاریخ

● **فوائد الفوائد**. محمدزمان تبریزی. به کوشش رسول جعفریان. (چاپ اول: تهران، احیاء کتاب، ۱۳۷۴)، ۲۶۵ ص، وزیری.

کتاب در دو باب به مبحث مسجد و مدرسه در اسلام و در بین مسلمانان پرداخته است. در باب اول طی چند فصل به معنای مسجد، ارزش بنای مسجد، آداب بهره‌گیری از مساجد و احکام آن، آنچه که در مسجد شایسته نیست، اولین مسجدی که بنا شده است و شرح کوتاهی در مورد چندین مسجد مشهور، پرداخته است و در باب دوم در شش فصل معنای مدرسه، آداب بهره‌گیری از مدرسه، ذکر آداب تعلیم و تعلم، اولین مدرسه‌ای که بنا شده، پادشاهانی که به بنای مدارس اهتمام داشته‌اند و نقش مدارس و امکان در تحصیل علم را توضیح داده‌اند. در خاتمه به تعمیر، زیارت و یادکرد صوامع پرداخته شده است.

آقای جعفریان در مقدمه کتاب بهره‌هایی که ممکن است از این کتاب برده شود، یاد کرده‌اند و شرح کوتاهی از مؤلف و آثار وی که از علمای عهد صفویه است، به دست داده‌اند.

● **نفاذ العلم فی سوانح الایام**. علی اکبر مروج‌الاسلام. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۴)، ۵۳۳ ص، وزیری.

وقایع نگاری روزانه نگاه به حوادث را دقیقتر و باریک بینانه‌تر

آقای پورنامداریان از پژوهشگران بنام مسائل عرفانی است و این مجموعه گواینکه به مناسبت‌های مختلف به قلم آمده و در مجموع از هماهنگی لازم برخوردار نیست، اما در نهایت در برنمودن بخش‌هایی از اندیشه، عرفان، و تفکر عطار و نیز بن مایه‌های فکری او اثری است سودمند و خواندنی.

زبان و ادبیات

● **دیوان فیاض لاهیجی**. تصحیح و تحشیه جلیل مسگر نژاد. (چاپ اول: تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۷۴)، ۶۳۶ ص، وزیری.

لاهیجی، فیلسوف، متکلم و ادیب بزرگ شیعی قرن یازدهم هجری است، که دیوان وی در میان مجموعه‌های شعری ادب پارسی از جایگاه شایسته‌ای برخوردار است.

آقای مسگر نژاد دیوان را بر پایه شش نسخه مقابله و تصحیح کرده و در پانوشتها اختلاف نسخه‌ها را ثبت کرده است. محقق محترم در مقدمه‌ای دراز دامن‌نگاهی دارد گذرا به حکومت‌های بعد از مغول تا ظهور قیام صفویه و چگونگی وضع دانش و شعر و ادب فارسی در آن روزگاران و عالمان آن زمان.

پس از آن به تفصیل از شرح حال و آثار فیاض و از ویژگیهای شعری و ممدوحان فیاض بحث کرده است.

● **گوش ساری (مازندرانی)**. گیتی شکری. (چاپ اول: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۴)، ۴۸۱ ص، وزیری.

گویش‌های گونه‌گون نشانگر گونه‌ای از فرهنگ و تمدن نسلهاست، که گاه به لحاظ پیوند نزدیک با گویش‌های مختلف روی به انقراض می‌نهد. بازشناسی و بازگویی گویش‌ها نوعی حراست از تمدن و فرهنگ گذشته است، این کتاب در این جهت به گونه ساروی از گویش مازندرانی پرداخته است که از گویش‌های شمال غربی زبانهای ایرانی است.

نویسنده در پیشگفتاری محدوده بحث را روشن کرده و آنگاه در مقدمه‌ای از چگونگی وضع طبیعی، اقتصادی، فرهنگی آن دیار سخن گفته و نیز از تاریخچه گویش مازندرانی.

در فصل اول کتاب از ساخت آوایی این گویش بحث شده است. و در فصل دوم از دستور زبان سخن رفته و فصل سوم ویژه فهرست واژه‌هاست.

به چاپ سپرد، اکنون اطلاعات و اسناد تازه یافته در محدوده بحث را با عنوان یادشده نشر داده که مطالب قابل توجه و سودمندی در تاریخ تشیع دارد. این مجموعه دارای منابع و مصادر و نقل‌های مهم است و آکنده از اطلاعات و نصوص که بی‌گمان پژوهشگران در این موضوع را سودمند خواهد افتد.

● **سفرنامه بخارا.** به اهتمام حسین زمانی. (چاپ اول: تهران، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۴)، ۹۲ ص، وزیری.

این کتاب سفرنامه یکی از کارمندان دوره محمدشاه قاجار به بخارا است که به عنوان مأمور به دربار امیر بخارا فرستاده شده است. وقایع روزمره ثبت شده و اطلاعات خوبی از آن دیار در روزگار محمدشاه قاجار، در اختیار محققان قرار می‌دهد. عکسهای زیبایی که از آثار و ابنیه دیار یادشده در آخر کتاب آورده شده، به کتاب غنای بیشتر داده است.

● **متفکران اسلام، ج ۱ فرمانروایان، تاریخ، فلسفه سیاسی.** بارون کارادو وو. ترجمه محمدرضا شجاع رضوی. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۴)، ۳۰۰ ص، وزیری.

این کتاب حاصل پژوهش‌های خاورشناسی فرانسوی است و متفکران جهان اسلام در گذشته را در سه قلمرو حکومت و فرمانروایی، تاریخنگاری و تاریخنگری و فلسفه سیاسی دربر دارد. کتاب، علاوه بر سخن مترجم با مقدمه‌ای از دو منینیک سورن و پیشگفتار مؤلف شروع و در هشت فصل سامان یافته است. در فصل‌های اول و دوم درباره برخی از فرمانروایان جهان اسلام (به گونه‌ای انتخابی از منصور عباسی تا نادرشاه افشار) سخن گفته است. در فصل سوم و چهارم نیز درباره مورخان عرب به داوری و تحلیل نشسته است. در فصل پنجم نیز به معرفی مورخان ایرانی و مغول پرداخته و فصل ششم را به بررسی آثار برخی از مورخان ترك (عثمانی و بعد از آن) اختصاص داده است. فصل هفتم ویژه بررسی فلسفه سیاسی در میان مسلمین است که در ضمن آن به آرای سیاسی ابن خلدون، جاحظ، نظام‌الملک و ابوالفضل وزیر اکبرشاه در هند پرداخته شده است. فصل هشتم تحت عنوان «ضرب‌المثلها و حکایات: فواید آنها از لحاظ فلسفه سیاسی و اخلاق» متضمن قطعات و نکته‌هایی در این زمینه است. در مجموع بحث‌های کتاب فشرده و مفید است.

می‌کند و محقق را در دستیابی به چگونگی ظهور و بروز حوادث و سنجیدن رویدادها با یکدیگر یاری می‌رساند که اهمیت آن برای پژوهشیان مخفی نیست. محدث ارجمند خراسانی مرحوم شیخ علی اکبر مروج‌الاسلام حدود سی سال از عمر پربرت خود را برای تنظیم مجموعه‌ای سپری کرده‌اند که آهنگ ثبت و ضبط روزانه وقایع را دارد و این مجلد ویژه ماه رمضان است. جناب آقای عباس مروج خراسانی (نواده مؤلف) به تصحیح آن همت گماشته و کتاب را با تصحیح و بدون تحقیق و ارجاع به متن‌های نقل شده، عرضه کرده‌اند. با توجه به اینکه مؤلف غالباً منابع نقلها را به اختصار یاد کرده است و منبع‌یابی و ارجاع دقیق آنها دشوار نبوده است، شایسته بود، این کار انجام می‌شد و کتاب روزآمدتر عرضه می‌شد. به هر حال کتاب اثری است سودمند و سزاوار خواندن.

● **زندگانی امام زین العابدین (ع).** عبدالرزاق موسوی مقرم / حبیب روحانی. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۴)، ۶۳۰ ص، وزیری.

عبدالرزاق مقرم از فقیهان و عالمان بزرگ عراقی است که آثار ارجمند و شایسته‌ای در تنقیح و تبیین فرهنگ اسلامی و تاریخ اسلام بر جای نهاده است. مجموعه نگاشته‌های وی در شرح حال چهره‌های والای خاندان رسول‌الله-ص- از بهترین نوشته‌ها در این زمینه است، و این کتاب یکی از آن آثار است در گزارش و تحلیل روزگار و زندگانی علی بن‌الحسین (ع).

در این کتاب از شخصیت امام (ع)، معجزات و کرامات آن بزرگوار، اقوال و سیره حضرت سجاد سخن گفته و جایگاه آن بزرگوار را در نشر و ابلاغ دین و تفسیر قرآن نشان داده است. بحث درباره صحیفه سجادیه، و شرح‌های آن چگونگی برخورد امام (ع) با خلفاء و حاکمان روزگارش، قصیده فرزددق و چگونگی آن از دیگر مباحث این کتاب است.

● **دنباله جستجو در تاریخ تشیع در ایران.** رسول جعفریان. (چاپ اول: قم، بنیاد انتشارات انصاریان، ۱۳۷۴)، ۸۰ ص، وزیری.

نویسنده پیشتر به سال ۱۳۶۸ کتابی منتشر کرد با عنوان «تاریخ تشیع در ایران از آغاز قرن هفتم» که جستجویی بود از ریشه و روند تشیع در ایران، با آگاهی‌هایی دقیق و سودمند. مؤلف این پژوهش را پی گرفت و اطلاعات تازه یافته را در رساله‌ای کوتاه با عنوان «تاریخ گسترش تشیع در ری

در چهار فصل تدوین یافته است.

فصل نخست شامل مقالاتی است درباره توحید و شرك؛ فصل دوم تحریف ناپذیری قرآن را به بحث نهاده است و در فصل سوم از شیوه صحیح برخورد پیروان مذاهب اسلامی با یکدیگر سخن رفته و در فصل چهارم از سیاستهای استکبار در مقابله با رشد اسلام گرای بحث شده است. مقالات به خامه عالمان فریقین است و بحثها گو اینکه به لحاظ عمق و فراگیری یکدست نیست، اما از نگرش سالم و پیراسته از ناروانیها برخوردار است.

﴿ جغرافیا ﴾

● **جغرافیای نیمروز**. ذوالفقار کرمانی. به کوشش عزیزالله عطاردی. (چاپ اول: تهران، انتشارات عطارد، ۱۳۷۴)، ۲۳۰ ص، وزیری.

این کتاب، جغرافیای سیستان را به روایت آقای کرمانی که در دوران ناصرالدین شاه، از سوی وی به عنوان مأمور دولتی به آن سامان رفته است، در شکل سفرنامه به تحریر می کشد. آقای عطاردی تنها نسخه موجود از آن را در کتابخانه زرتشتیان هند که توسط فردی به نام ملا فیروز زرتشتی بنا شده است، یافته است و آن را با مقدمه کوتاهی که ویژگی کتاب را توضیح می دهد به چاپ رسانده است. در کتاب اطلاعات و آثار بسیار سودمند وجود دارد و کمک بزرگی به شناخت سیستان در روزگار ناصرالدین شاه می کند.

﴿ مجموعه ها ﴾

● **سفرنامه منظوم حج**. بانویی اصفهانی. به کوشش رسول جعفریان. (چاپ اول: تهران، مشعر، ۱۳۷۴)، ۱۶۰ ص، رقمی.

این مجموعه، دربرگیرنده چند سفرنامه حج منظوم است که به نام مفصلترین آن که ناظم آن یک بانوی ناشناخته اصفهانی است، چاپ شده است. این سفرنامه متعلق به دوران صفوی است و برای پویندگان ادبیات فارسی دوران مزبور و نیز علاقه مندان و عاشقان بیت الله الحرام مفید و خواندنی است.

● **کتاب و کتابخانه در اسلام (مجموعه مقالات)**. استاد کاظم مدیر شانه چی. (چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۴)، ۲۹۵ ص، وزیری.

این نوشته، مجموعه ای از چهارده مقاله نویسنده در مجلات دانشکده الهیات و نامه آستان قدس، ارمغان تشیع و مقدمه چند کتاب دیگر است که به مناسبت کنگره کتاب و کتابخانه گردآوری و تجدید چاپ شده است. در این اثر به نسخ دستویس قرآن تا صده پنجم، قرآنها چاپی، سیره نویسی، نسخ نهج البلاغه، مجموعه های کلمات قصار امیرالمؤمنین (ع)، اربعین نویسی، میراث گذشتگان در قلمرو نسخ خطی، کتب قدیمی چاپی، کتب اختلاف الفقهاء، کتابخانه های اسلامی، مخطوطات مدرسه نواب، مخطوطات مؤلفات شیخ طوسی، کتابخانه شاپور بن اردشیر و منابع مهم مبحث ملل و نحل پرداخته است.

● **بحران جهانی آموزش و پرورش**. فلیپ اچ. کرمبز. فریده آل آقا. (چاپ اول: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۳)، ۵۰۴ ص، وزیری.

این کتاب، بحران جهانی آموزش و پرورش از دهه هشتاد به این سو را به بحث می کشد و در آن به رشد کمی و کیفی آموزش، فشار مالی، موضوع اشتغال و آموزش نابرابریها در آموزش، فرهنگ و آموزش و پرورش و همکاریهای بین المللی و مقولاتی از این دست می پردازد.

● **مقالات اولین کنفرانس وحدت**. جمعی از محققان. (چاپ اول: قم، دفتر نماینده مقام معظم رهبری در امور سیستان و بلوچستان، ۱۳۷۴)، ۳۶۳ ص، وزیری.

در روزهای سرشار از سرور دهه فجر سال ۷۱، تنی چند از عالمان شیعه و سنی بالهام از آموزه های ارجمند اسلام برادرانه در کنارم نشستند و موضوعات مهمی را در فضایی آکنده از مهر و صفا به بحث نهاده اند که این مجموعه آن گردهمایی است که

● **موازن حفاظت از آثار**. ناتان استولو. ترجمه مهرداد وحدتی دانشمند. (چاپ اول: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۳)، ۲۰۲ ص، وزیری.

کتاب در پنج فصل و یک پیوست به مبحث موازین و اصول حفاظت از آثار هنری در حین حمل و نقل و نمایش می پردازد.

